

L'especulació bufa més fort

Catalunya té forts desequilibris territorials en molts àmbits, i l'energètic n'és un. Les comarques barcelonines, que consumeixen un 79% de l'electricitat del Principat, només en produeixen un 20%. També les gironines són altament deficientes: amb un 13% de consum, l'electricitat que s'hi genera és un simbòlic 1%. L'altre extrem és el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, que amb sols el 13% de despesa concentren el 65% de la producció.

Aquesta desproporció d'infraestructures energètiques, motivada històricament per les centrals nuclears de Vandellòs i Ascó i l'immens complex petroquímic de Tarragona, entre més, sembla que no serà compensada en un futur proper.

Energia neta i molt rendible. El gran boom de l'energia eòlica va molt lligat al desenvolupament d'una tecnologia –amb la participació principal d'empreses catalanes– que ha estat capaç de crear aerogeneradors molt més eficients. Però tot el sector reconeix que també són clau les subvencions i ajudes que han anat atorgant els governs espanyols aquests dos decennis darrers. Així doncs, l'any passat l'electricitat eòlica rebia una prima de 0,026 euros el quilowatt/hora.

Aquesta política incentivadora, encara que ha agafat més força a partir del debat sobre el canvi climàtic i els acords de Kyoto, és anterior, i rep l'impuls d'una estratègia d'estat, independentment del govern de torn", segons Enrique Jiménez, director general de l'Institut per la Diversificació i Estalvi Energètic (IDAE). L'objectiu d'aquesta política sembla que és de reduir la forta dependència energètica de l'estat espanyol –d'un 80%– que ha disminuït de dos punts només aquest darrer any.

A Catalunya, l'entrada en funcionament de tots els parcs ja aprovats o en tramitació, representarà un augment dels actuals 224,30 megawatts a 2680,25.

Tanmateix, aquestes fortes subvencions podrien tenir una contraprestació molt negativa: la capacitat de producció és l'únic element que es té en compte a l'hora d'instal·lar un parc eòlic? Les plataformes oposidores responen amb

L'oposició als parcs eòlics creix a mesura que se'n multipliquen els projectes d'instal·lacions, amb la paradoxa que sovint el refús sorgeix de sectors –ecologistes– que històricament havien defensat aquesta energia. Però sembla que hi ha raons per a protestar per una infraestructura que no sempre, i això també és una paradoxa important, té el vent com a condicionant.

un no rotund. Carles Ahumada, de la Plataforma en Defensa de la Terra a les comarques de l'Urgell, la Conca de Barberà i les Garrigues, acusa directament les empreses –amb el vist-i-plau de les administracions– de situar aquestes

instal·lacions a "la Catalunya pobra i d'interior i a la Catalunya del sud", independentment del vent que hi faci.

Mapes contradictoris. La comparació dels mapes del vent –elaborat pel De-

partament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat el 2004— amb la situació dels parcs eòlics, presents i futurs, podria donar la raó a aquestes sospites.

El primer fet que s'observa als dos mapes dels vents editats —que en calculen la força a 60 metres d'altitud i a 80 metres— és que allà on el vent bufa més intensament és damunt la mar. Sortosament, la prohibició —incompresa per molts— de col·locar parcs eòlics a la mar sembla que té els dies comptats.

Ja a terra, a la costa en general és on els vents arriben amb més força, sobretot a l'Alt Empordà i al Baix Empordà i al litoral del sud del Principat, des del Tarragonès fins al Delta de l'Ebre. Terra endins, es manté el potencial eòlic a les Terres de l'Ebre i al Priorat, i continua per la depressió central: Segrià, Garrigues, Urgell i Conca de Barberà. També sembla que hi ha alguns punts més aïllats a les valls pirinenques del Ripollès, la Cerdanya i els Pallars.

Ara bé —i aquesta és la contradicció més gran—, el mapa dels parcs eòlics no

segueix exactament aquest recorregut. Per exemple, al Baix Empordà no n'hi ha cap ni tampoc n'hi ha de previstos; l'Alt Empordà, d'entrada la comarca amb més potencial, tindrà fins a deu parcs, amb un potencial —això sempre és l'energia màxima que es pot arribar a produir— de 242,85 megawatts, menys que en algunes altres comarques com ara la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i l'Anoia. Però fins i tot dins la comarca de l'Alt Empordà, només es preveu de construir dues d'aquestes instal·lacions en municipis de la costa; les altres vuit seran a l'interior.

L'altre extrem és l'Anoia, que, tot i no ésser una de les zones més ventoses, acumularà deu parcs i serà la tercera comarca en potència produïda.

Segons molts opositors, les empreses energètiques eviten llocs amb un sector turístic potent o més densament poblades, i se n'estimen més unes altres en què el preu del terreny sigui més baix. Segons Roser Barrull, activista d'una plataforma a Pujalt (Anoia) —un petit municipi de

Algunes organitzacions ecologistes critiquen que els parcs eòlics es construeixin només al sud i a l'interior del Principat i a les comarques més pobres.

menys de 200 habitants on és previst d'instal·lar-hi més de cent aerogeneradors—, “les zones menys poblades també tenen més dificultats per a oposar-se a aquestes infraestructures”, amb el perill que el desequilibri territorial, a la llarga, no es redueixi sinó que s'agreugi.

Per una altra banda, Maria Comellas, directora de Qualitat Ambiental de la Generalitat, en unes jornades de l'associació empresarial Eolicat, reconeixia que aquests projectes sovint “han generat incomprensió” i que cal fer un esforç més gran per explicar-los, però al mateix temps destacava la feina feta pel seu departament a l'hora d'impulsar, “amb el mínim impacte possible”, una font energètica de la qual, ara com ara, ningú no discuteix la importància.

Protestes i alternatives. La situació més crispada és a les Terres de l'Ebre, que es preveu que produiran un 40% de l'energia eòlica, i on molta gent ja es demana: “Per què tot passa aquí?” Segons un estudi publicat pel Museu del Vent, entitat ebrenc que gestiona i promou el patrimoni natural relacionat amb aquest fenomen meteorològic, precisament l'oposició a la implantació en massa d'aerogeneradors va fer encendre la guspira d'allò que després fou la flama de la lluita contra el transvasament.

Aquest territori, que ha perdut la meitat de la població els darrers cinquanta anys, cerca un futur basat a “diversificar l'economia potenciant el sector vitivinícola, el turístic, el lleure i el medi ambient”, tal com es va plasmar al “Manifest sobre les centrals eòliques”, on s'expressava la por que si proliferaven aquestes instal·lacions perjudicarien la resta d'activitats econòmiques.

Tanmateix, en vista d'aquest panorama també hi ha algun exemple que fa ésser optimista. És el cas del Priorat, on la Plataforma per la Defensa del Patrimoni Natural va establir amb els partits polítics l'anomenat *acord del Priorat*. Segons explica la portaveu de la plataforma, Vernet Anguera, l'acord va servir “per a definir l'àrea més adequada per a la implantació eòlica” a la comarca, i fer-la “compatible amb la preservació necessària del nostre paisatge” que també és “un recurs econòmic i, a més, un recurs no renovable”.

Joan Canela

